

تاریخ دریافت: ۹۱/۲/۱۰

تاریخ پذیرش: ۹۱/۱۰/۴

فصلنامه رسالت مدیریت دولتی

سال سوم/ شماره پنجم و ششم/ بهار و تابستان ۱۳۹۱

موانع اجرای طرحهای عمرانی دادگستری تهران

کرم اله دانش فرد^۱ - ولی اله اکبری^۲

چکیده

این پژوهش به بررسی موانع درون سازمانی (نحوه مدیریت پروژه و بوروکراسی اداری) و برون سازمانی (تخصیص اعتبار و عوامل جغرافیایی) در اجرای طرحهای عمرانی دادگستری تهران پرداخته است. هدف از انجام این پژوهش، شناخت نقاط ضعف و نقاط قوت عوامل در ارتباط با اجرای طرحهای عمرانی دادگستری، ارائه پیشنهاد در مورد رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت، تسهیل در امر نظارت بر روند اجرای طرحهای عمرانی در دادگستری تهران و در نظر گرفتن عوامل جغرافیایی در جهت برنامه ریزی مالی و اجرای طرحهای عمرانی و اهداف آرمانی این تحقیق بهبود اجرای طرحهای عمرانی در سطح استانهای کشور می باشد. روش پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی می باشد. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه است که روایی آن از طریق بررسی محتوایی توسط صاحب نظران تأیید گردیده و پایایی آن از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ صورت گرفته که مقدار آن در این پژوهش ۰٫۸۰ می باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه کارشناسان مربوط به حوزه معاونت اداری و مالی دادگستری تهران می باشد. نمونه گیری به صورت تصادفی ساده بود. نتیجه پژوهش نشان داد که نحوه مدیریت پروژه، بوروکراسی اداری و تخصیص اعتبار فعلی مانع اجرای صحیح طرحهای عمرانی در دادگستری تهران بوده و عوامل جغرافیایی به عنوان مانعی برای اجرای صحیح طرحهای عمرانی دادگستری تهران تأیید نشد.

واژگان کلیدی: طرح عمرانی، نحوه مدیریت پروژه، بوروکراسی اداری و تخصیص اعتبار

^۱دانشیار، گروه مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات تهران cdaneshfard@yahoo.com

^۲دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت دولتی گرایش مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران
sinasepehr3535@yahoo.com (مسئول مکاتبات)

مقدمه

ص ۴۳۳). طرح‌های عمرانی به دودسته کلی شامل: طرح‌های عمرانی ملی و استانی تقسیم بندی می‌شود. اعتبارات طرح‌های عمرانی ملی به وسیله وزارتخانه‌ها و موسسات ودولتی صورت می‌گیرد و اعتبارات طرح‌های عمرانی استانی با همکاری دستگاه‌های اجرایی محلی از طریق شوراهای برنامه ریزی و توسعه استان صورت می‌گیرد. طرح‌های عمرانی به دو نوع، طرح انتفاعی و طرح غیر انتفاعی تقسیم می‌شود (منبع: بند ۱۰ ماده ۱ قانون برنامه و بودجه طرح عمرانی). منظور از طرح عمرانی انتفاعی، طرحی است که در مدت معقولی پس از شروع به بهره‌برداری علاوه بر تأمین هزینه‌های جاری و استهلاک سرمایه، سود متناسبی به تبعیت از سیاست دولت را نیز عاید نماید و منظور از طرح عمرانی غیرانتفاعی طرحی است که برای انجام برنامه‌های رفاه اجتماعی و عملیات زیربنایی و یا احداث ساختمان و تأسیسات جهت تسهیل کلیه وظایف دولت اجراء می‌گردد و هدف اصلی آن حصول درآمد نمی‌باشد. اجرای طرح‌ها یا پروژه‌های عمرانی از زمان شروع تا تکمیل مستلزم طی مراحل زیراست:

مطالعات مقدماتی طرح، ارجاع کار به پیمانکار ارجاع کار به پیمانکار (این مرحله دارای سه حالت شامل: مناقصه عمومی، مناقصه محدود و ترک تشریفات مناقصه می‌باشد)، انعقاد قرارداد و اجرای کار (اقوامی، ۱۳۸۳، ص ۴۳۴ - ۴۳۷). کارهای ساختمانی به دو صورت امانی و پیمانی اجرا می‌گردد. در این پژوهش به موانع موجود برسر راه اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی دادگستری تهران پرداخته شده است. مدیریت پروژه به عنوان یکی از موانع درون سازمانی مورد بحث در این پژوهش، تلفیقی از هنر گردآوری امکانات و انجام کار توسط افراد در سازمان رسمی و همچنین علم تولید و پردازش حجم عظیمی از اطلاعات برای برنامه ریزی و کنترل پروژه می‌باشد (PMBOK، ۲۰۰۴). بوروکراسی اداری نیز یکی از

پروژه‌های عمرانی در نظام اقتصادی و بودجه بندی کشور از اهمیت بالایی برخوردار بوده و بخش عمده‌ای از بودجه کشور را نیز به خود اختصاص می‌دهند. رکود و عدم پیشرفت در اجرای پروژه‌های عمرانی که ضرر و زیان فراوانی به منافع ملی وارد می‌نماید، حکایت از وجود موانع و مشکلات ریشه‌ای در اجرای طرح‌های سرمایه‌ای کشور دارد که بازسازی و توسعه اقتصادی کشور را بطور جدی در معرض تهدید قرار می‌دهد و از آن می‌توان به عنوان بحران پروژه‌های عمرانی نام برد. اگر بهره برداری از پروژه‌ها با تأخیر مواجه شوند، ضمن اتلاف سرمایه‌های ملی، برخی از آنان توجیه فنی و اقتصادی خود را از دست خواهند داد. هر چند عدم تخصیص بودجه کافی علت اصلی افزایش مدت اجرای پروژه‌های عمرانی قلمداد می‌گردد. لیکن عملکرد نامناسب مدیریت این پروژه‌ها که خود ناشی از عدم شناخت از نظام‌های فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی و برنامه‌ریزی و کنترل پروژه است نیز به عنوان عامل مهم بایستی مد نظر قرار گیرد. با توجه به اینکه پروژه‌های عمرانی، جزئی از برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشند لذا از ضوابط حاکم بر این برنامه‌ها و تغییرات آنها تأثیر پذیر خواهد بود و موفقیت در پروژه‌های عمرانی با وجود نظام صحیح و درست حاکم بر پروژه‌های عمرانی و اجرای صحیح آن بدست خواهد آمد. منظور از طرح عمرانی، مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی فنی و اقتصادی یا اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج ساله بصورت سرمایه گذاری ثابت شامل هزینه‌های غیر ثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا و یا مطالعات اجرا می‌گردد و تمام یا قسمتی از هزینه‌های اجرای آن از محل اعتبارات عمرانی تأمین می‌شود (اقوامی، ۱۳۸۳،

موانع درون سازمانی مورد مطالعه ی پژوهش حاضر، یک نوع ساختار سازمانی است که شامل: رسمیت، پیچیدگی و تمرکز می‌باشد.

رسمیت: به میزان یا حدی که مشاغل سازمانی استاندارد شده اند، حدی که نقش کارکنان با توسل به اسناد و مدارک رسمی تعریف می‌شود اشاره می‌کند. تمرکز: نسبت مشاغلی که متصدیان آنها در تصمیم گیری مشارکت نموده و تعداد حوزه هایی که اینان در آن مشارکت می‌کنند. پیچیدگی: به تعداد تخصصها و فعالیت‌های حرفه‌ای و همچنین طول دوره آموزشی حرفه‌ای کارکنان و به میزان تفکیکی (افقی و عمودی) که در سازمان وجود دارد. اشاره دارد (منبع: رایینز، تئوری سازمان ص ۷۹-۸۰). اعمال قوانین غیر شفاف و مبهم که منجر به بروز هنجارهایی همچون برداشت ناصحیح و عدم تشخیص قوانین متضاد در عملکرد نظام اجرایی شده به همراه محافظه کاری و عدم اطمینان از صحت عملکرد دستگاهها و مؤسسات دولتی موجب شده است این مقررات شکل پیچیده‌ای به خود بگیرند بطوریکه در مقام عمل، با انواع و اقسام کنترل‌های مرکزی همراه می‌شوند و در نتیجه نوعی کندی و محافظه کاری بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی حاکم می‌شود که نتیجه آن ایجاد تأخیر در پرداخت مطالبات پیمانکاران و نهایتاً کاهش کارایی دستگاه‌هاست. تخصیص اعتبار و عوامل جغرافیایی از موانع برون سازمانی مورد بحث در این پژوهش می‌باشد. تخصیص اعتبار، تعیین حجم اعتباری است که در دوره‌های زمانی معین در سال (سه ماهه و...)، برای تأمین هزینه‌های اجرای برنامه ها، عملیات و سایر پرداختها مورد نیاز است. مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی وضعیت طرح‌های عمرانی کشور را بر اساس مواد ۱۹۰ و ۱۹۱ بررسی کرده و مهمترین علل (برون سازمانی) تأخیر طرح‌های عمرانی ملی را، کمبود تخصیص اعتبار ۳۰/۲ درصد، کمبود اعتبار مصوب ۲۲/۵ درصد عنوان کرده است. شرایط آب و هوایی

عبارت است از: آثار، شرایط و عوارض طبیعی (بارش برف و باران، سرما و یخبندان و گرمای زیاد و...) در یک جو (هوا، کره یا اتمسفر) معین و در یک دوره زمانی ثابت (مجله رشد آموزش جغرافیا، ۱۳۸۶). عدم رعایت شرایط آب و هوایی در احداث و اجرای طرح‌های عمرانی موجب خسارت می‌شود و رعایت اصول منطقی و صحیح در اجرای طرح‌های مختلف از جمله صنعت ساختمان متناسب با شرایط آب و هوایی یکی از ضرورت‌های اجتناب ناپذیر است. در زمینه طرح‌های عمرانی، عطاریان (۱۳۸۲)، در پژوهشی، نحوه تخصیص اعتبارات عمرانی، وزارت راه و ترابری را مورد بررسی قرار داده است و احمدی کاشانی (۱۳۸۷)، در پژوهشی، شناسایی و تحلیل علل تأخیرها و اثریابی آنها در طرح‌های عمرانی را مطالعه کردند. در پژوهشی، قطبی (۱۳۷۸) عوامل تأخیر پروژه‌های عمرانی شبکه فرودگاهی را مورد مطالعه قرارداد. عمیدی (۱۳۷۳) نیز علل تأخیر پروژه‌های عمرانی را به عوامل مستقیم و غیرمستقیم تقسیم کرد که مشکلات مالی و مشکلات پیمانکار در طبقه مشکلات مستقیم و مشکلات مطالعه و طراحی، ساختار و قوانین، مشکلات کارفرمایی و تورم در طبقه عوامل غیرمستقیم قرار گرفته است. در تحقیق دیگری فهیمی آزاد (۱۳۸۱)، مهمترین عوامل تأخیر پروژه‌های عمرانی را گزارش کرده است. وطنخواه (۱۳۸۲) نیز با مطالعه موردی سه پروژه عمرانی گزارش کرد که فقدان نیروی کار مناسب، سیستم اطلاعات ناکارآمد، ضعف ساختار، برنامه ریزی و بودجه بندی و عدم طراحی و ارزیابی دقیق پروژه‌ها از عوامل تأخیر پروژه‌های عمرانی محسوب می‌شوند. (وارونکان^۱ و همکارش ۲۰۰۸) در بررسی هایی که در تایلند انجام دادند به این نتیجه دست یافتند که بسیاری از کشورهای در حال توسعه و تازه صنعتی شده دارای فقدان فنی و قابلیت‌های مدیریتی برای انجام پروژه‌های عمرانی بزرگ و پیچیده هستند. چان^۲ و کوماراسوامی^۳ (۲۰۰۲) علل تأخیر پروژه‌ها در یازده کشور را با

بررسی پاره‌ای از موانع اجرای طرح‌های عمرانی پرداخته‌اند. از جمله: عمیدی (۱۳۷۳) در تحقیقی علل تأخیر پروژه بهمن را به منظور دستیابی به استراتژی مناسب در طرح ریزی و اجرای پروژه‌ها در شرکت توسعه انرژی ایران مورد بررسی قرار داد. فهیمی آزاد (۱۳۸۱)، علل تأخیر و پیامدهای ناشی از عدم تحویل به موقع سدها را در استان خراسان مورد بررسی قرار داد. وطنخواه (۱۳۸۲)، علل تأخیر پروژه‌های عمرانی سازمان نوسازی مدارس کشور را مورد بررسی قرار داد. در تحقیق حاضر، پژوهشگر با نظر خواهی از خبرگان و استادان صاحب نظر در زمینه پروژه‌های عمرانی، چهار عامل از عوامل درون سازمانی و برون سازمانی را به عنوان موانع اجرای طرح‌های عمرانی، احصا کرده و آن را مبنای مدل مفهومی و پژوهش خود قرار داده است. که این چهار عامل عبارتند از: نحوه مدیریت پروژه، بوروکراسی اداری، تخصیص اعتبار و عوامل جغرافیایی. به استناد گزارش‌های معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، طرح‌های عمرانی دادگستری نیز با تأخیر در اجرا مواجه می‌باشد لذا ضرورت داشت که علل تأخیر و موانع اجرای طرح‌ها مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد، چون تداوم تأخیر و موانع اجرای این طرح‌ها، موجب می‌شود دستگاه قضائی با مشکلات عدیده‌ای مواجه شده و در نهایت امنیت اجتماعی دچار مخاطره شود و این امر پژوهشگر را بر آن وا داشت که علل موانع را از دید مدیریتی مورد مطالعه و بررسی قرار دهد. طرح‌های عمرانی به لحاظ تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی دارای اهمیت ویژه‌ای برای دولت است. اهداف آرمانی این پژوهش بهبود اجرای طرح‌های عمرانی در سطح استانهای کشور می‌باشد. اهداف ویژه و کاربردی این پژوهش شامل: شناخت نقاط ضعف و قوت عوامل در ارتباط با اجرای طرح‌های عمرانی دادگستری، ارائه پیشنهاد در مورد رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت، تسهیل در امر نظارت بر روند اجرای طرح‌های عمرانی

یکدیگر مقایسه کردند و نتیجه گرفتند که عوامل تأخیر، مخصوصاً در کشورهای در حال توسعه یکسان می‌باشد. مژر^۵ و تاویل^۶ (۲۰۰۲) مهمترین علل تأخیر در صنعت ساخت لبنان را مواد و مصالح، نیروی انسانی، تجهیزات، تأمین مالی، تغییرات در طراحی، وابستگی‌های دولتی، مسایل مربوط به مدیریت پروژه، شرایط کارگاهی، مسایل محیطی، مناسبات قراردادی و نوع قراردادها ذکر کرده‌اند. فریم پونگ^۷ و همکاران (۲۰۰۳) نیز مشکلات طراحی، مشکلات مالی، ساختار و قوانین، کمبود نیروی انسانی و مصالح و تجهیزات را از عوامل اصلی تأخیر پروژه‌ها در کشور غنا دانسته‌اند. سونوگا^۸ و همکاران (۲۰۰۲) در کشور نیجریه مشکلات قوانین، تورم، مشکلات طراحی، فساد و مشکلات مالی و ضعف مدیریت پروژه را از دلایل مهم تأخیر پروژه در این کشور می‌دانند. حلاج نیشابوری (۱۳۸۴) در بررسی مشکلات طرح‌های عمرانی معتقد است که همواره یک سوم اعتبارات تصویب شده، تخصیص داده نمی‌شود و یک سوم طرح‌های عمرانی غیر قابل تحقق است. سیاست‌های دولت، مقررات و شیوه‌های اجرایی تاحدزیادی میتواند باعث اثربخشی طرح‌های عمرانی شود (کالانتون^۹ و همکارانش ۱۹۹۰). بهبود عملکرد در پروژه‌های عمرانی کلیدی است برای نتایج اثربخش طرح‌های تملک داراییهای سرمایه‌ای اگرچه اصلیتین کانال ایجاد ظرفیتهای جدید تولیدی و خدماتی در جامعه است با این حال دارای بیشترین مشکلات از بعد اعتباری و فنی - اجرایی نیز می‌باشد (دی و اپری آ^{۱۰} و همکارانش، ۲۰۰۲).

المومنی^{۱۱} (۲۰۰۰) با بررسی پروژه‌های عمرانی اردن دریافت که طراحی ضعیف، کوتاهی کارفرما، تغییرات طرح، شرایط اقتصادی، افزایش در کمیت و عدم برنامه‌ریزی صحیح دلایل اصلی تأخیر هستند. پژوهشگران با توجه به اهمیت موضوع، گرچه بررسی‌هایی در خصوص طرح‌های عمرانی انجام دادند لکن هر کدام، از زوایای مختلف و اغلب بصورت فنی به

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در آمار توصیفی میانگین پاسخ‌های داده شده به موانع اجرای طرح‌های عمرانی ارائه شده است و در آمار استنباطی برای بررسی موانع اجرای طرح‌های عمرانی از آزمون t استفاده شده است.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر، کلیه کارشناسان مربوط به حوزه معاونت اداری و مالی دادگستری تهران شامل: مدیریت امور اداری و پشتیبانی، مدیریت فنی و مهندسی، مدیریت امور مالی و ذی‌حسابی و مدیریت طرح، برنامه و بودجه، می‌باشد. حجم نمونه در این پژوهش با استفاده از فرمول کوکران ۴۲ برآورد شده است و در این راستا تعداد ۴۲ مورد پرسشنامه تهیه، تکمیل و توزیع گردید.

یافته‌ها پژوهش

در آزمون فرضیه‌ها میانگین جامعه در سطح خطای ۰،۰۵ مورد بررسی قرار گرفت. در آزمون فرضیه اول این پژوهش، سطح معنی داری آزمون (۰،۰۱۴) کمتر از ۰،۰۵ بود، بنابراین فرض صفر (H_0) رد شد و فرضیه پژوهش مبنی بر، نحوه مدیریت پروژه موانع اجرای طرح‌های عمرانی است، تأیید شد. در آزمون فرضیه دوم، سطح معنی داری آزمون (۰،۰۱۶) کمتر از ۰،۰۵ بود، بنابراین فرض صفر (H_0) رد شد و فرضیه پژوهش مبنی بر، بوروکراسی اداری موانع اجرای طرح‌های عمرانی است، تأیید گردید. در آزمون فرضیه سوم، سطح معنی داری آزمون (۰،۰۲۰) کمتر از ۰،۰۵ بود، بنابراین فرض صفر (H_0) رد شد و فرضیه پژوهش مبنی بر، تخصیص اعتبار فعلی موانع اجرای طرح‌های عمرانی است، تأیید گردید.

در دادگستری تهران و در نظر گرفتن عوامل جغرافیایی در جهت برنامه ریزی مالی و اجرای طرح‌های عمرانی می‌باشد. پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سؤال بود که: آیا عوامل درون سازمانی و برون سازمانی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی میشوند؟ این پژوهش دارای چهار فرضیه می‌باشد:

فرضیه اول: نحوه مدیریت پروژه مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.

فرضیه دوم: بوروکراسی اداری مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.

فرضیه سوم: تخصیص اعتبار فعلی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.

فرضیه چهارم: عوامل جغرافیایی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.

روش پژوهش

این پژوهش بر اساس هدف کاربردی و بر اساس شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی و از شاخه پیمایشی است.

ابزار گرد آوری داده‌ها

برای سنجش اجرای طرح‌های عمرانی از پرسشنامه ۲۴ سؤالی از مقیاس لیکرت استفاده شده است.

در این پژوهش برای تعیین روایی محتوایی پرسشنامه از نظر خبرگان و کارشناسان آگاه به موضوع و جهت تعیین پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. میزان پایایی پرسشنامه پژوهش حاضر ۰/۸۰ می‌باشد که نشان از قابلیت اعتماد بالای پرسشنامه می‌باشد.

فنون تجزیه و تحلیل اطلاعات

جدول (۱) نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

فاصله اطمینان ۹۵٪	سطح معنی داری		درجه آزادی	آماره t	تفسیر
	حد پایین	حد بالا			
۰،۰۴۴۴	۰،۲۱۱۳۱	۰،۰۱۴	۴۱	۲،۵۵۶	فرضیه اول: نحوه مدیریت پروژه مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.
۰،۰۵۰۸	۰،۲۵۸۵۰	۰،۰۱۶	۴۱	۲،۵۱۴	فرضیه دوم: بوروکراسی اداری مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.
۰،۰۳۹۷	۰،۲۳۸۱۰	۰،۰۲۰	۴۱	۲،۴۲۴	فرضیه سوم: تخصیص اعتبار فعلی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.
۰،۳۴۱۷	۰،۱۰۰۰	۰،۴۰۸	۴۱	۰،۸۳۶	فرضیه چهارم: عوامل جغرافیائی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌شود.

نتیجه آزمون فرضیه اول نشان داد که نحوه مدیریت پروژه مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی دادگستری می‌باشد و سطح معنی داری آزمون، (۰،۰۱۴) بود. یعنی رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود داشت. سونوگا و همکاران (۲۰۰۲) در کشور نیجریه، ضعف مدیریت پروژه را از دلایل مهم تأخیر پروژه در این کشور می‌دانند. در تحقیق دیگری قطبی (۱۳۷۸) مهمترین عوامل تأخیر پروژه‌های عمرانی شبکه فرودگاهی را ضعف پیمانکار و مدیریت پروژه عنوان کرده است. فهیمی آزاد (۱۳۸۱) نیز مهمترین عوامل تأخیر پروژه‌ها را مدیریت پروژه پیمانکار گزارش کرده است. مدیریت پروژه راهیست برای استفاده مناسب از مبنی بر، بوروکراسی اداری مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی دادگستری می‌شود، تأیید گردید. نتیجه حاصل از تحقیق دوستی (۱۳۷۸)، نشان می‌داد که یکی از علل تأخیر در اجرای بودجه عمرانی، عدم کارایی و تنگناهای نظام اداری می‌باشد. به اعتقاد وبر بوروکراسی تصمیم‌گیری منطقی و کارایی اداری را به حداکثر می‌رساند. تجربه عموماً نشان می‌دهد که سازمان اداری کاملاً بوروکراتیک، از نقطه نظر فنی صرف، توانایی رسیدن به بالاترین درجه کارایی را دارد (دانایی فرد، ۱۳۸۶، ص ۲۷۲).

نتیجه آزمون فرضیه سوم در تحقیق حاضر نشان داد که تخصیص اعتبار فعلی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌باشد و سطح معنی داری آزمون، (۰،۰۲۰) بود. یعنی رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر

در آزمون فرضیه چهارم سطح معنی داری آزمون (۰،۴۰۸) بیشتر از ۰،۰۵ بود، بنابراین فرض صفر (H_0) تأیید شد و فرضیه پژوهش مبنی بر (عوامل جغرافیایی مانع اجرای طرح‌های عمرانی می‌شود) تأیید نگردید. نتیجه پژوهش نشان داد که نحوه مدیریت پروژه، بوروکراسی اداری و تخصیص اعتبار فعلی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی در دادگستری تهران بوده و عوامل جغرافیایی به عنوان مانعی برای اجرای صحیح طرح‌های عمرانی دادگستری تهران تأیید نشد.

بحث و نتیجه‌گیری

انسان، ماشین و پول در راستای اجرای درست و به‌هنگام یک کار نو، کاری که باید در همان اولین اجرا درست انجام شود (PMBOK، ۲۰۰۴).

نتیجه آزمون فرضیه دوم نشان داد که بوروکراسی اداری مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی می‌باشد و سطح معنی داری آزمون، (۰،۰۱۶) بود. یعنی رابطه مستقیم و مثبت بین دو متغیر وجود داشت. به عبارت دیگر هر اندازه بوروکراسی اداری بیشتر بود (بطور مثال: اگر سلسله مراتب اداری طولانی تر می‌شد و اختیارات متناسب با وظایف و مسئولیت‌های هر پست سازمانی نبود و...)، تأخیر در اجرای طرح‌های عمرانی دادگستری بیشتر می‌شد. اما نه در صد در صد موارد، بلکه در ۶۲ درصد از موارد این امر امکانپذیر است و این نتیجه قابل تعمیم است. بنابر این فرضیه پژوهش

با سرعت بیشتری انجام گیرد و اجرای طرح‌ها دچار وقفه نشده و از اتلاف منابع جلوگیری شود.

فهرست منابع

1. Amidi, The causes of delay in Bahman project in order to achieve an appropriate strategy in planning and implementing development projects in Iran's energy, masters thesis Tehran university school of Management, 1373
2. AL-Momani, A.H., construction delay: a quantitative analysis" International journal of project management, 2000, 20.
3. Calantone, R. Lee, M.T. & Gross, A.C., "Evaluating international technology transfer in a comparative marketing framework", journal of Global marketing, 1990, pp23-46
4. Chan, D.W.M., and Kumaraswamy, M.M. "Compressing construction durations: Lesson learned from Hong Kong building projects" International Journal of Project Management, 2002, 20; 23-35.
5. Danaei fard hasan, Organizational theory, afkar publication, tehran, 1386
6. Davoud Aghvami, Ja'far Babajani Accounting principles for Governmental and nonprofit entities, 1383
7. Devapriya, K.A.K. & Ganesan, S., "transfer through subcontracting in developing countries", journal of building research and information, 2002, pp171-182
8. Fahimi azad, The causes and consequences of delays resulting from lack of dams in the khorasan province, masters thesis executive Management ministry of education and research institute of Management, 1381
9. Farajvand, esfandyar, Adjustments to the budget control process, tehran, eshraghi publications, 1388
10. Frimpong, Y., Olywoye, J., Crawford L. 'Causes of delay and cost overruns in construction of groundwater projects in a developing countries', Ghana as a case study", International Journal of Project Management, 2003, 21; 321-326.
11. Ghotbi, The causes of delay in construction projects air port network masters thesis Iran Management and productivity center Tehran, 1378
12. Hakimyan mohammad hosain, Executive management masters thesis, industrial management organization, tehran, 1381

وجود داشت به عبارت دیگر هر اندازه تخصیص بودجه کمتر می‌شد طرح‌های عمرانی با تأخیر مواجه می‌شد. وطنخواه (۱۳۸۲) در تحقیقی، عدم تخصیص بودجه کافی را علت اصلی افزایش مدت اجرای پروژه قلمداد کرده است و نتیجه حاصل از تحقیق عطاریان (۱۳۸۲) نشان می‌داد بین اعتبارات مصوب و اعتبارات تخصیص یافته از یک طرف و اعتبارات هزینه شده از طرف دیگر در طی سالهای مورد مطالعه یعنی سالهای ۱۳۷۹، ۱۳۸۰ و ۱۳۸۱ اختلاف معناداری وجود نداشت. نتیجه حاصل از تحقیق احمدی کاشانی (۱۳۸۷) به منظور شناسایی عوامل مؤثر در تأخیر طرح‌های عمرانی، در زمینه ساخت سد، تونل و آزاد راه نشان می‌داد، عدم تخصیص بودجه یکی از علل اساسی تأخیرات در طرح‌های عمرانی مورد مطالعه می‌باشد.

نتیجه آزمون فرضیه چهارم در پژوهش حاضر نشان داد که عوامل جغرافیایی مانع اجرای صحیح طرح‌های عمرانی در دادگستری تهران نمی‌شد و سطح معنی داری آزمون، (۰،۴۰۸) بود. یعنی با توجه به اینکه شرایط اقلیمی (آب و هوایی) در شهر تهران مناسب و مساعد بود، لذا تأخیر اجرای طرح‌های عمرانی دادگستری تهران و عدم تحقق پیشرفت فیزیکی طرح‌های عمرانی در زمان پیش بینی شده، ارتباط چندانی با عوامل جغرافیایی نداشت. پیشنهادات پژوهشگر در جهت رفع موانع اجرای طرح‌های عمرانی بصورت زیر ارائه گردید:

نظارت حین خرج به درستی اعمال گردد و به تخصص بعنوان معیار مهم انتخاب کارکنان در جهت نظارت در اجرای طرح‌های عمرانی توجه شود، سلسله مراتب سازمانی کوتاهتر شده تا روند اجرای طرح‌ها و تصمیم گیری با سرعت بیشتری انجام گیرد، ارتقاء شغلی کارکنان بر اساس عملکرد آنان باشد و اعتبارات عمرانی به موقع تخصیص گردد تا روند اجرای طرح‌ها

13. Hallaj nishabouri, shahram, scheme review the necessary and priority construction projects, a comprehensive report, Majlis research center, 1384
14. Mousa khani Morteza, fundamentals of the new funding system in iran, publications Islamic azad university, 1383
15. Rubbins, stephen, Organizational theory: structure, design and applications. 3rd ed, 1379
16. Saljoughi, Khosro, practical problems in construction projects, government agencies administrative agencies and state employment, 1370
17. Sounuga, F., Aliboh, O., Olake, D., 'Particular barriers and issues associated with projects in a developing and emerging economy, Case study of some abandoned water and irrigation projects in Nigeria, International Journal of project management, 2002, 20; 611-616
18. Vatankhah, The causes of delay construction projects, case study the projects to renovation the country schools, masters thesis, project Management and construction, tarbeyat modarres university, 1382
19. Waroonkun, Tanut & Stewart, Rodney, "modeling the international technology transfer process in construction projects: evidence from THAILAND", journal of technology transfer 2008, pp 667-687
20. //tec.mporg.ir/bmb/main.htm

یادداشت‌ها

- ¹ Waroonkun
² Chan
³ Kumaraswamy
⁴ Mezher
⁵ Tawil,
⁶ Frimpong
⁷ Sounuga
⁸ Calanton
⁹ Devapriya
¹⁰ AL-Momani